

افقهای نو در فعالیتهای بین المللی دانشگاهها، موسسات و مراکز آموزشی، پژوهشی و فناوری جمهوری اسلامی ایران

دانشگاه تهران
خرداد ۱۴۰۵

سعید شجاعی
دبیر منطقه سه کارگروه ملی جذب دانشجویان خارجی
مدیر سابق همکاریهای علمی و بین المللی و مشاور معاونت پژوهش و فناوری
دانشگاه تبریز

S_shojaei@tabrizu.ac.ir

افق های نو در جذب دانشجویان بین الملل: چالشها و تجربیات آموزشهای مقطع دار

عناوین

✓ نحوه پذیرش
✓ دوره های آموزشی مشترک

نحوه پذیرش

- هر ساله بیش از دهها هزار فقره تقاضا برای تحصیل در دانشگاههای کشورمان ثبت می شود.
- هر کدام از دانشگاههای کشور با معیارهای تعیین شده توسط خود اقدام به بررسی این تقاضاها و نیز سپس پذیرش براساس ظرفیتهای اعلامی از سوی سازمان امور دانشجویان می کنند.

پیشنهاد:

- ✓ جهت یکپارچه سازی معیارهای پذیرش و تعیین و رعایت حداقلی از معیارها جهت ورود به فرایند بررسی مدارک و مستندات متقاضیان آزمونی عمومی هر سال از سوی سازمان سنجش آموزش کشور برای متقاضیان تحصیل بین المللی به صورت مجازی برگزار شود.
- ✓ مواد امتحانی این آزمون می تواند برای گروههای مختلف از قبیل فنی مهندسی، علوم انسانی، علوم پزشکی، هنر و علوم پایه براساس دروس پایه گروه تعیین گردد. مثلا برای گروه فنی و مهندسی مواد امتحانی می تواند سوالات عمومی ریاضی، فیزیک، زبان انگلیسی، هوش و استعداد تحصیلی تنظیم گردد. (مشابه آزمون GRE).
- هر داوطلبی که حداقل معیار تعیین شده در این آزمون را کسب کند بتواند از دانشگاه مدنظر خود تقاضای تحصیل کند.

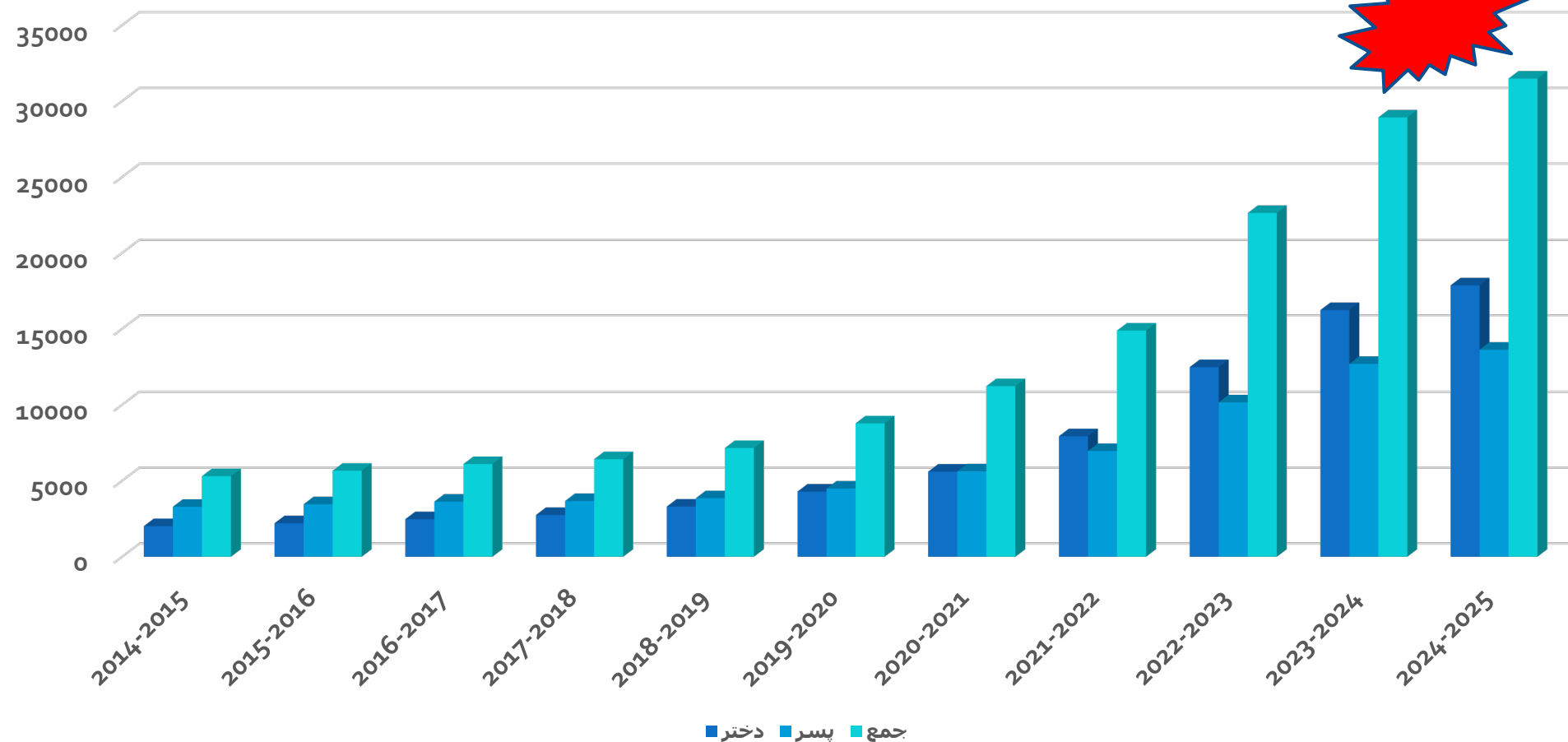
دوره های آموزشی مشترک

- حرکت در مرزهای دانش و انتقال دانش نوین به داخل کشور و تقویت آموزش بین رشته ای
- بالابردن سطح کیفی آموزش و پژوهش با به اشتراک گذاری تجربیات طرفین و در معرض نقد قرار دادن نظامهای آموزشی و پژوهشی.
- بالا بردن اثرگذاری اجتماعی دانشگاه.
- بالا بردن مهارت های دانشجویان به منظور حرکت به سمت تحقق دانشگاه کار آفرین.
- تحقق استفاده از دیپلماسی علمی برای نزدیکی ملتها.
- فراهم آوردن ورود دانشجویان به عرصه های علمی بین المللی و کسب تجربیات متنوع تحصیلی.
- به حداقل رساندن خروج دانشجویان از کشور جهت ادامه تحصیل. تعدیل خروج ارز
- به اشتراک گذاری امکانات آزمایشگاهی و تحقیقاتی.
- کنارهم قراردادن دانشجویان با فرهنگهای مختلف در یک کلاس.

دوره های آموزشی مشترک-یک مطالعه موردی

- براساس گزارش شورای آموزش عالی ترکیه در سال ۲۰۲۴-۲۰۲۵ مجموعاً ۳۳۷۰۷۳ دانشجوی خارجی در این کشور مشغول به تحصیل بودند که مطابق برنامه ریزی تا سال ۲۰۲۸ باید به نیم میلیون نفر برسد.
- تعداد ۳۱۴۸۶ نفر معادل ۹/۳ درصد دانشجویان ایرانی بودند. از بین این دانشجویان ایرانی دختران ۱۷۸۶۴ نفر (۵۶/۷٪) و پسران ۱۳۶۲۲ (۴۳/۳٪) را بخود اختصاص داده بودند.
- ۹۷۶۹ نفر معادل ۳۱٪ در دانشگاه های دولتی و مابقی ۲۱۷۱۷ نفر ۶۹٪ درصد در دانشگاه های خصوصی تحصیل می کنند.
- تعداد ۸۸۱۰ نفر (۲۸٪) در دانشگاه های مورد تایید و مابقی ۲۲۶۷۶ نفر (۷۲٪) در دانشگاه های غیر تایید شده توسط وزارتین عتف و بهداشت مشغول هستند.
- دانشجویان ایرانی مجموعاً در ۱۹۲ دانشگاه از بین بیش از ۴۰۰ دانشگاه این کشور تحصیل می کنند.

نمودار جمعیت دانشجویان ایرانی در ترکیه

براساس گزارش رایزن محترم علمی جمهوری اسلامی در ترکیه

دلایل مهاجرت تحصیلی به کشور ترکیه

- اعتبار بالای دانشگاههای آن کشور؟؟
- شهریه تحصیلی پایین؟؟
- اعطای بورسیه تحصیلی به دانشجویان خارجی؟؟
- فرصت اقامت پس از تحصیل؟؟
- موضوع به طور متقابل مصداق دارد؟؟
- محدودیت ظرفیت پذیرش در دانشگاههای کشور در برخی رشته های خاص!

دانشگاهی:

- در این سطح، همکاریهای طرفین به شکل حداکثری توسعه می یابند. واحدهای دانشگاهی یک به یک تاسیس می شوند و هرکدام دارای محوطه فیزیکی مجزا، امکانات و امکانات اداری است.

پژوهشکده:

- در این سطح، همکاری در داخل یک دانشگاه موجود شکل گرفته و ادامه می یابد اما شکل قانونی مستقلی ندارد.
- این شکل از واحد مشترک دانشگاه خارجی حمایتهای لازم را بعمل می آورد اما کلاسها و امکانات فیزیکی بخشی از دانشگاه میزبان موجود است.

مدرک:

- مدرک مشترک و مدرک دوگانه.

سازمان آموزش عالی ترکیه

هدایت تمام برنامه های آموزشی اعم از ملی و بین المللی در کشور ترکیه و انتخاب روسای دانشگاه های کشور ترکیه و معرفی آنها به شخص رئیس جمهور این کشور جهت صدور حکم رسمی توسط شورای آموزش عالی ترکیه موسوم به یوک (YOK) انجام می شود .

از اهداف استراتژیک اعلامی یوک، تبدیل ترکیه به یک مرکز تحقیق و نوآوری با تأثیرات جهانی است. اکنون ترکیه در رتبه هفدهم جهان در تولید مقالات علمی قرار دارد. هدف یوک این است که ترکیه ابتدا در بین ۱۰ کشور برتر قرار گرفته و سپس برای رسیدن به ۵ کشور برتر تلاش و برنامه ریزی شود.

برنامه تبادل استاد و دانشجوی مولانا (Mevlana)

برنامه تبادل استاد و دانشجوی ErasmusKA107

برنامه حمایت از طرح های پژوهشی (BAP)

مجوز برگزاری دوره های مشترک آموزشی (که اعطای مجوز YOK بیش از یکسال به طول می انجامد!)

در صورتی که یادداشت تفاهم حاضر به هر دلیلی فسخ شود، دو طرف موظف هستند فعالیت هایشان را در موضوعات دانشجویان، محققان و کارکنان دانشگاهی که اقامت تحصیلی یا دانشگاهی دارند، تا پایان برنامه های تحصیلی مربوطه آنها ادامه دهند و سپس متوقف کنند.

بخش یازدهم: حل و فصل اختلافات

هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر، اجراء اصلاح، توافق و اثرات حاصل از این یادداشت تفاهم به وجود آید، باید با مشورت و مذاکره بین دو طرف و به صورت دوستانه برطرف شود.

این یادداشت تفاهم نباید به منزله یک توافق بین المللی بین دو طرف محسوب شده یا تفسیر شود. هیچ یک از بندهای این یادداشت تفاهم نباید به عنوان ایجاد حقوق قانونی یا تعهد برای دولت های دو طرف تفسیر یا اجرا شود.

از زمان امضای این یادداشت تفاهم، بندهای یادداشت تفاهمی که در تاریخ ۱۶ سپتامبر ۲۰۱۰ امضا شده بود، فسخ خواهد شد.

این یادداشت تفاهم در دو نسخه اصلی به زبان های فارسی، ترکی و انگلیسی که هر سه از ارزش یکسانی برخوردار هستند، در شهر آنکارا در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۲۸ شمسی برابر با ۲۰۱۶/۰۴/۱۶ میلادی تنظیم و به امضا رسید. در صورت بروز اختلاف و هرگونه تغییر، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

جمهوری اسلامی ایران

دکتر محمد فرهادی

رئیس شورای آموزش عالی

جمهوری ترکیه

پروفسور یکتا سراج

بخش اول: اهداف

هدف از این یادداشت تفاهم، ایجاد چارچوبی رسی و سازماتی برای دو طرف در راستای سازماندهی همکاری ها، آموزش، فعالیت های تحقیقاتی و تبادلات دانشگاهی، علمی، فناوری و نوآوری در حوزه موسسات آموزش عالی است.

بخش دوم: زمینه های همکاری

برای دستیابی به هدف اشاره شده در بخش اول، دو طرف ممکن است، برنامه ها و طرح های کاری مشخصی را در زمینه های زیر ایجاد کنند:

- علوم طبیعی؛
- علوم مهندسی؛
- علوم زیستی؛
- فناوری اطلاعات؛
- پژوهش های کشاورزی و فناوری های غذایی؛
- فناوری زیستی؛
- دانش پزشکی و علوم دامی؛
- محیط زیست؛
- توسعه پایدار؛
- معماری؛
- علوم اجتماعی و انسانی؛
- آموزش فنی و حرفه ای؛
- آموزش زبان؛
- همکاری های تحقیق و توسعه؛
- انتقال فناوری؛

بسمه تعالی

یادداشت تفاهم

میان

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران

و

شورای آموزش عالی جمهوری ترکیه

در زمینه های آموزش عالی

بر اساس توافقنامه همکاری های فرهنگی مورخ ۹ بهمن ۱۳۳۷، یادداشت تفاهم در زمینه آموزش عالی مورخ ۲۵ شهریور ۱۳۸۹ و برنامه مبادلات فرهنگی در زمینه های فرهنگ، آموزش، علوم، جوانان و ورزش برای سال های ۱۳۹۶-۱۳۹۳ مورخ ۱۹ فروردین ۱۳۹۴، میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ترکیه به امضا رسیده اند.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران و شورای آموزش عالی جمهوری ترکیه (که از این پس، «دو طرف» نامیده می شوند)،

با تمایل به تقویت، تحکیم و حمایت از همکاری ها در سطح آموزش عالی بین دو کشور در موضوع های مختلف آموزشی، علمی، فناوری و خلافت،

با اذعان به اینکه همکاری های دانشگاهی، ابزار مهمی برای پیشرفت اجتماعی و اقتصادی هر دو کشور و ارتقای توافقات دو جانبه موجود بین آنها به حساب می آید،

با عنایت به چارچوب صلاحیت های خویش، در خصوص موارد زیر توافق کرده اند:

مروری بر ساختارها

- تاسیس شعبه مشترک نوعی سرمایه گذاری مشترک (Joint Venture) هست که بسته به افق مدنظر همکاری دو طرفه در قالب تحصیلات فراملی در سه سطح قابل عملیاتی سازی است:

- دانشگاه Joint Venture University(JV)

- پژوهشکده Joint Education Institutes(JEIs)

- مدرک Degree, Joint Education Programs(JEPs)

مطالعه موردی : تجربه جمهوری خلق چین

- از سال تحصیلی ۲۰۰۹/۲۰۱۰ چین بزرگترین کشور منبع (source country) دانشجویان بین المللی بوده است. براساس گزارش سال ۲۰۱۸ وزارت تحصیل چین (MOE) در سال ۲۰۱۷ بیش از ۶۰۸۴۰۰ دانشجوی چینی - که بیشترین تعداد در تاریخ چین است - تحصیلات عالی خود را در کشور خارجی دنبال کرده اند.
- با افزایش تقاضای تجربه تحصیل در رشته های متنوع تر دانشگاههای خارجی به دنبال حضور در کشور چین هستند.
- Sino-Foreign Cooperative JVs به عنوان یک همکاری قانونی انعطاف پذیر بین کمپانیهای خارجی و چینی موثرترین روشی هستند که تجارت امن را در چین به ارمغان می آورد.
- دانشگاههای بین المللی در سراسر دنیا دانشگاههای همکار خود در چین را تشویق به برگزاری دوره های مشترک در سطوح مختلف تحصیلات فراملی در چین کرده اند.
- حتی دانشگاهها در ماکائو، هنگ کنگ، و تایوان نیز در سرزمین چین و تحت قوانین آن شروع به برقراری JV کرده اند.

مطالعه موردی : تجربه جمهوری خلق چین

- چین به سرعت در حال تبدیل شدن به مقصدی جذاب برای دانشجویان بین‌المللی است، از این رو دانشگاه‌ها با سرمایه‌گذاری مشترک (joint venture) تلاش می‌کنند گزینه‌های بیشتری در اختیار دانشجویان قرار دهند.
- در حال حاضر بیش از ۳۸۰ هزار دانشجوی بین‌المللی از ۱۹۱ کشور دنیا در چین در حال تحصیل هستند.
- طبق گزارش‌های آموزش و پرورش چین، تعداد دانشجویان خارجی که قصد تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد یا دکترا دارند رو به افزایش است. وجود رشته‌های متعدد و بورسیه‌های اعطایی دولت چین، نقش بسزایی در جذب دانشجویان بین‌المللی داشته است که دانشجویان اقدام به درخواست تحصیل در چین می‌کنند.
- همین‌طور بیش از ۱ میلیون دانشجوی چینی در خارج از کشور چین در حال تحصیل هستند.

Ref: www.chinadaily.com.cn.

<https://www.educationfair.net>

مطالعه موردی : تجربه جمهوری خلق چین

- Collaboration in higher education between Chinese and foreign universities has been going on for over 30 years.
- The earliest collaboration, the Hopkins Nanjing Center, was established in 1986 and is still in operation today, offering postgraduate programs to both Chinese and non-Chinese graduate students.
- Between 1995 and 2003, 24 joint education institutes (JEI) were established, offering multiple degrees developed in collaboration with foreign universities, only two of which have since ceased operations. **These JEIs are effectively colleges of existing Chinese universities.**
- In addition to these JEIs, single degree joint education programs (JEPs) were also permitted by the 1995 provisional regulations, with 438 being established between 1995 and 2003.
- **In 2003, the Ministry of Education updated these regulations with a number of significant changes.**

مطالعه موردی : تجربه جمهوری خلق چین

- Between 2003 and 2015, a further 33 JEIs and 638 JEPs were established.
- The 2003 Regulations allowed for the establishment of a new breed of Sino-Foreign HE collaboration: the joint venture university.
- In the PRC: collaborations involving foreign partners are either established within existing Chinese universities, or in the case of JVs, establish a new Chinese university.
- JV universities are a form of cooperative JV where the **foreign parent university's contribution is measured in their intellectual property input**, with **financial investment being provided from the Chinese parent and, more often, the local government in the municipality or province where it is established.**

The Nine Sino-Foreign Cooperative Universities in China

SINO-FOREIGN UNIVERSITY	YEAR EST.	LOCATION	FOREIGN UNIVERSITY	YEAR EST.	U.S. NEWS 2018 GLOBAL RANKING	SINO UNIVERSITY	YEAR EST.	U.S. NEWS 2018 GLOBAL RANKING
University of Nottingham Ningbo China	2004	Ningbo, Zhejiang	University of Nottingham, UK	1881	143	Zhejiang Wanli University	1950	N/A
Beijing Normal University – Hong Kong Baptist University United International College	2005	Zhuhai, Guangdong	Hong Kong Baptist University	1956	535	Beijing Normal University	1902	324
Xi'an Jiaotong-Liverpool University	2006	Suzhou, Jiangsu	University of Liverpool	1881	129	Xi'an Jiaotong University	1896	380
New York University Shanghai	2011	Shanghai	New York University	1831	28	East China Normal University	1951	511
Wenzhou-Kean University	2011	Wenzhou, Zhejiang	Kean University	1855	N/A	Wenzhou University	1933	1,240
Duke Kunshan University	2013	Kunshan, Jiangsu	Duke University	1838	21	Wuhan University	1893	321
The Chinese University of Hong Kong, Shenzhen	2014	Shenzhen, Guangdong	Chinese University of Hong Kong	1963	148	Shenzhen University	1983	864
Guangdong Technion-Israel Institute of Technology	2016	Shantou, Guangdong	Technion Israel Institute of Technology	1912	239	Shantou University	1981	1,055
Shenzhen MSU-BIT University	2017	Shenzhen, Guangdong	M.V. Lomonosov Moscow State University	1755	267	Beijing Institute of Technology	1940	491

Source: U.S. News & World Report, Best Global University Rankings, 2018. www.usnews.com/education/best-global-universities/rankings

Sino-American Case: Duke Kunshan University

- Partnership between Duke University and Wuhan University- with the town of Kunshan in Shanghai's Suburbs building: mirrors of Duke's campus.
- Dean is Chinese from East Chinese Normal University(ECNU) closely working with Provost (sinologist) from the New York University (resident in Shanghai).
- More than 1200 students now.
- 60 percent of students from USA.
- English is the medium of instruction but all students learn Chinese as well.
- The curriculum covers humanities, social science, mathematics and writing skills.
- All students are required to take 2 courses on society and culture and spend one semester studying abroad.
- 40% of faculty are from New York university professors on short visits.
- 40% are recruited internationally for long term positions
- 20% are adjunct professors from around the world.

Sino-American Case: Duke Kunshan University

- 4 research institute on ECNU campus facilitating long term collaborative research between faculty of both institutions in the areas of neuroscience, applied mathematics, statistical chemistry and social work.
- 2 research centers in global health and Energy headed by resident executive vice-chancellor from US.
- Most cooperative universities offer an exchange program that allows students to spend from one semester to one year at their foreign host university.
- Joint universities may offer 2+2 or 3+1 degree programs. Enrolled students can study on campus in China for the first two or three years, and then finish their academic study at their foreign host university. Students earn academic credit from both the cooperative university in China and the foreign institution. The exchange or study abroad experiences are a bonus for students, especially if they later decide to further their study in a foreign country.

مطالعه موردی : تجربه جمهوری ترکیه

- دانشگاه ترکیه- آلمان (TAU) در استانبول و بر اساس قوانین تحصیلات تکمیلی ترکیه فعالیت می کند.
- دانشگاهی دولتی است که پیرو تفاهم نامه بین جمهوری ترکیه و جمهوری فدرال آلمان تاسیس شده است. این دانشگاه با هدف آموزش و پژوهش در راستای همکاریهای فرهنگی، علمی و اقتصادی دو کشور بنا نهاده شده است و از سال تحصیلی ۲۰۱۳-۲۰۱۴ اقدام به پذیرش دانشجو کرده است.
- این دانشگاه شهریه ندارد.
- دانشگاه چند زبانه است و تحصیل در برنامه آموزشی لیسانس به زبان آلمانی است اما در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری به زبان آلمانی یا انگلیسی است.
- براساس چارچوب توافق شده با دانشگاههای آلمانی همکار، دانشجویان فارغ التحصیل دو مدرک یکی از دانشگاه ترکیه ای و دیگری از دانشگاه آلمانی یا یک مدرک مشترک اخذ می کنند.
- به منظور اخذ پذیرش از دانشگاه TAU ضرورتی برای دانستن زبان آلمانی نیست و دانشجو ابتدا می تواند یکسال را به آموزش زبان گذرانده و سپس وارد کلاسهای درس شود.

Ayrıcalıklı Bir Devlet Üniversitesi

TAÜ çokdilli bir üniversitedir. Eğitim, lisans programlarında ağırlıklı Almanca, lisansüstü programlarda -ihtiyaca ve anlama bağlı olarak- Almanca veya İngilizce olarak verilmektedir.

[Detaylı Bilgi](#)

Üniversite Yönetim Kurulu

Rektör	Prof. Dr. Halil AKKANAT
Fen Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Halil AKKANAT (uhde)
Hukuk Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Ali Kemal YILDIZ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Ela Sibel Bayrak MEYDANOĞLU
Kültür ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Aysel UZUNTAŞ
Mühendislik Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Mukden UĞUR
Raportör Genel Sekreter	Akın MENEKŞE (vekil)

با تشکر از شکیبایی شما

www.int.tabrizu.ac.ir